

Magyar Bányászati és Földtani Szolgálat

T Á J É K O Z T A T Ó

bányajáradék önbevallásról, befizetésről

2018. év

Budapest, 2019. május

Tartalomjegyzék

Bevezetés.....	3
I. Bányajáradék fizetési kötelezettség bemutatása.....	4
I. 1. Bányajáradék önbevallásra kötelezett vállalkozások, kitermelőhelyek	4
I. 2. 2018. év után bevallott bányajáradék ásványi nyersanyag szerinti bontásban.....	6
II. A 2018. év után keletkezett térítési díj és kiesett bányajáradék pótlására megállapított díj.....	10
II. 1. Térítési díj.....	10
II. 2. Kiesett bányajáradék pótlására megállapított díj.....	10
III. A „Bányajáradék befizetés” bevételi számla 2018. évi alakulása.....	11
III. 1. Bányajáradék befizetés.....	11
III. 2. Térítési díj befizetés.....	13
III. 3. Kiesett bányajáradék pótlására megállapított díj befizetés.....	14
III. 4. Jogosulatlanul kitermelt ásványi nyersanyag értékének megfizetése	15
IV. Bányajáradékkal kapcsolatos adatok időbeli alakulása.....	15
V. Bányajáradékkal kapcsolatos követelésállomány alakulása.....	21

Bevezetés

A bányászatról szóló 1993. évi XLVIII. törvény (továbbiakban: Bt.) 3. § (1) bekezdése szerint az ásványi nyersanyagok és a geotermikus energia természetes előfordulási helyükön állami tulajdonban vannak. A bányavállalkozó által kitermelt ásványi nyersanyag a kitermeléssel, az energetikai célra kinyert geotermikus energia a hasznosítással a bányavállalkozó tulajdonába megy át. A Bt. 20. § (1) bekezdése előírja, hogy a kitermelt ásványi nyersanyag és geotermikus energia után az államot részesedés, bányajáradék illeti meg. A bányajáradék fizetési kötelezettség mértékét a Bt., a bányajáradék önbevallási és fizetési gyakoriságát a Bt. végrehajtásáról szóló 203/1998. (XII. 19.) Korm. rendelet (továbbiakban: Vhr.) állapítja meg.

A Vhr. ásványi nyersanyagoként eltérő gyakoriságot állapít meg a bányajáradék önbevallására és fizetésére vonatkozóan. Kőolaj, földgáz, szén-dioxid esetében havonta, egyéb ásványi nyersanyag és kinyert geotermikus energia esetében negyedévente kell eleget tenni az előírt kötelezettségeknek.

Az önbevallás tartalmát, a bányajáradék számításának módját az ásványi nyersanyagok és a geotermikus energia fajlagos értékének, valamint az értékszámítás módjának meghatározásáról szóló 54/2008. (III. 20.) Korm. rendelet rögzíti.

I. Bányajáradék fizetési kötelezettség bemutatása

I.1. Bányajáradék önbevallásra kötelezett vállalkozások, kitermelőhelyek

a) Az MBFSZ bányajáradék önbevallásra kötelezett vállalkozókról készült nyilvántartásában 2018. december 31-én:

- bányafelügyeleti engedéllyel kitermelő 581 db
 - egyéb engedéllyel ásványi nyersanyagot kitermelő 86 db
 - geotermikus energiát energetikai célra hasznosító 131 db
 - összesen: 798 db
- vállalkozás szerepelt.

b) A nyilvántartott vállalkozások 2018. december 31-én:

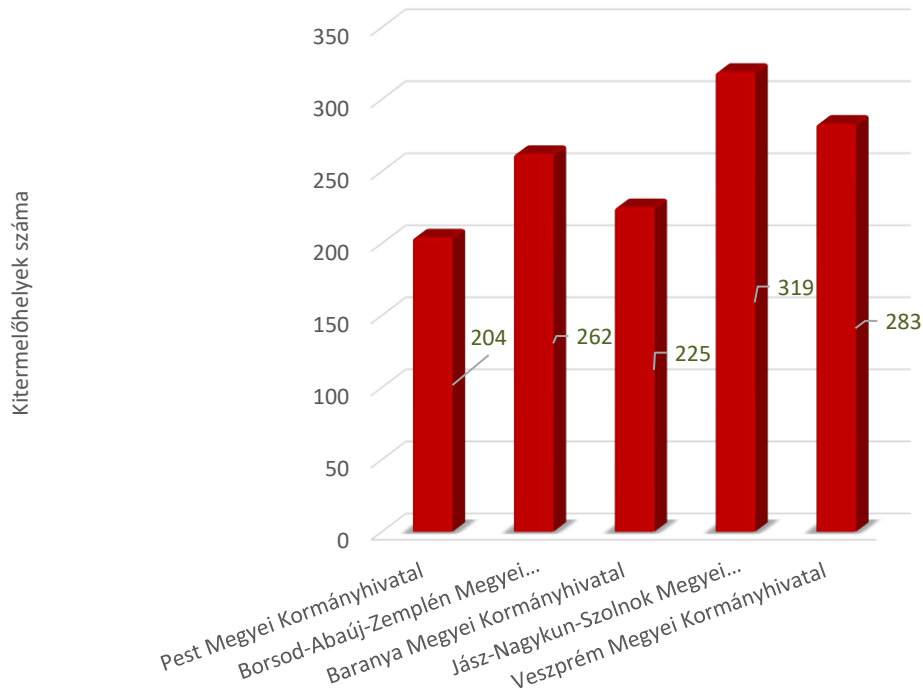
- a szilárd ásványbányászatban bányafelügyeleti engedéllyel 982 db kitermelőhellyel,
- a szénhidrogén bányászatban (beleértve CO₂) 311 db kitermelőhellyel,
- a geotermikus energia energetikai célú hasznosításban 201 db kúttal rendelkeztek.

c) Az ásványi nyersanyag kitermelőhelyek (szilárd és szénhidrogén) a bányafelügyeleti szervek között az 1. sz. táblázat, illetve az 1. ábra szerint oszlottak meg*:

Bányafelügyelet megnevezése	Kitermelőhelyek száma
Pest Megyei Kormányhivatal	204
Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal	262
Baranya Megyei Kormányhivatal	225
Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal	319
Veszprém Megyei Kormányhivatal	283
Összesen	1293

1. sz. táblázat

Kitermelőhelyek bányafelügyeletenként

1. ábra

*Bányafelügyeleti szervek illetékességi területei:

- Pest Megyei Kormányhivatal (2015. április 1-ig Budapesti Bányakapitányság): Budapest főváros, Pest megye, Komárom-Esztergom megye, Nógrád megye,
- Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal (2015. április 1-ig Miskolci Bányakapitányság): Heves, Borsod-Abaúj-Zemplén, Szabolcs-Szatmár-Bereg, Hajdú-Bihar megye,
- Baranya Megyei Kormányhivatal (2015. április 1-ig Pécsi Bányakapitányság): Zala, Somogy, Tolna, Baranya megye,
- Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal (2015. április 1-ig Szolnoki Bányakapitányság): Jász-Nagykun-Szolnok, Bács-Kiskun, Csongrád, Békés megye,
- Veszprém Megyei Kormányhivatal (2015. április 1-ig Veszprémi Bányakapitányság): Fejér, Győr-Moson-Sopron, Vas és Veszprém megye.

Az illetékességi területeket a Magyar Bányászati és Földtani Szolgálatról szóló 161/2018. (VI.28.) Korm. rendelet állapítja meg.

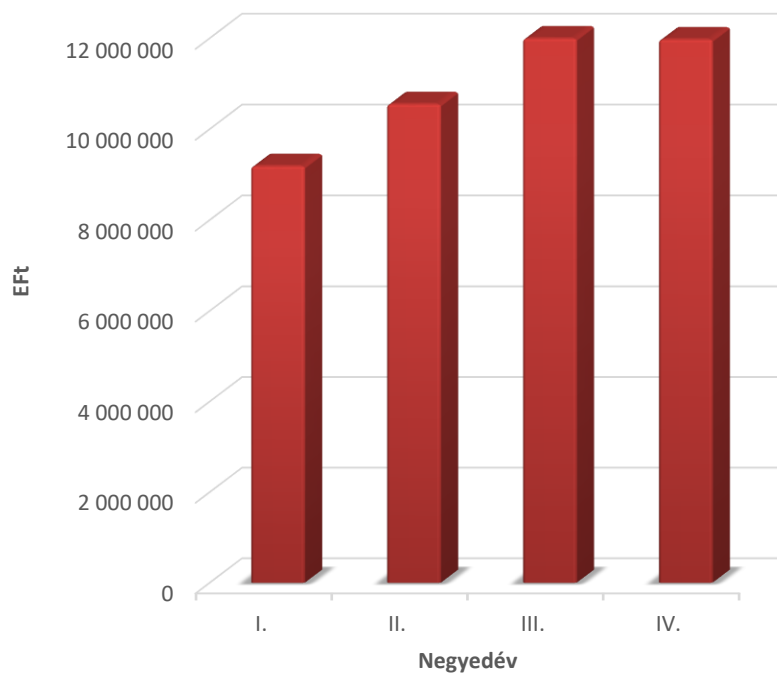
I.2. A 2018. évi termelés után bevallott bányajáradék ásványi nyersanyag szerinti bontásban

A bevallott bányajáradék negyedéves összegét nyersanyag kategória szerinti bontásban a 2. sz. táblázat és a 2. ábra, százalékos megoszlását 3. és 4. ábra foglalja össze.

Eft					
Megnevezés	2018. évi kitermelés után bevallott bányajáradék				
	I.	II.	III.	IV.	Összesen
1.	2.	3.	4.	5.	6=2+3+4+5
Földgáz	5 329 315	5 471 377	6 290 550	6 141 332	23 232 574
ebből koncesszió	1 037 955	1 026 762	1 604 367	1 351 205	5 020 289
Kőolaj	3 323 840	4 286 472	4 772 243	4 923 124	17 305 679
ebből koncesszió	760 455	1 198 809	1 344 071	1 475 685	4 779 020
Szén	0	146	351	28	525
Lignit	175 016	133 091	191 008	188 302	687 417
Geotermikus energia	58 554	20 290	12 761	50 314	141 919
Széndioxid	15 269	22 811	22 452	16 937	77 469
Ércek	555	824	929	1 080	3 388
Tőzeg, lápföld, lúpimész	235	1 252	4 470	3 320	9 277
Agyag	8 060	26 706	55 218	43 807	133 791
Homok, kavics	162 745	386 739	421 246	374 921	1 345 651
Kövek	105 655	169 566	194 160	197 560	666 941
Egyéb nyersanyagok	9 471	33 681	32 951	35 366	111 469
Összesen	9 188 715	10 552 955	11 998 339	11 976 091	43 716 100

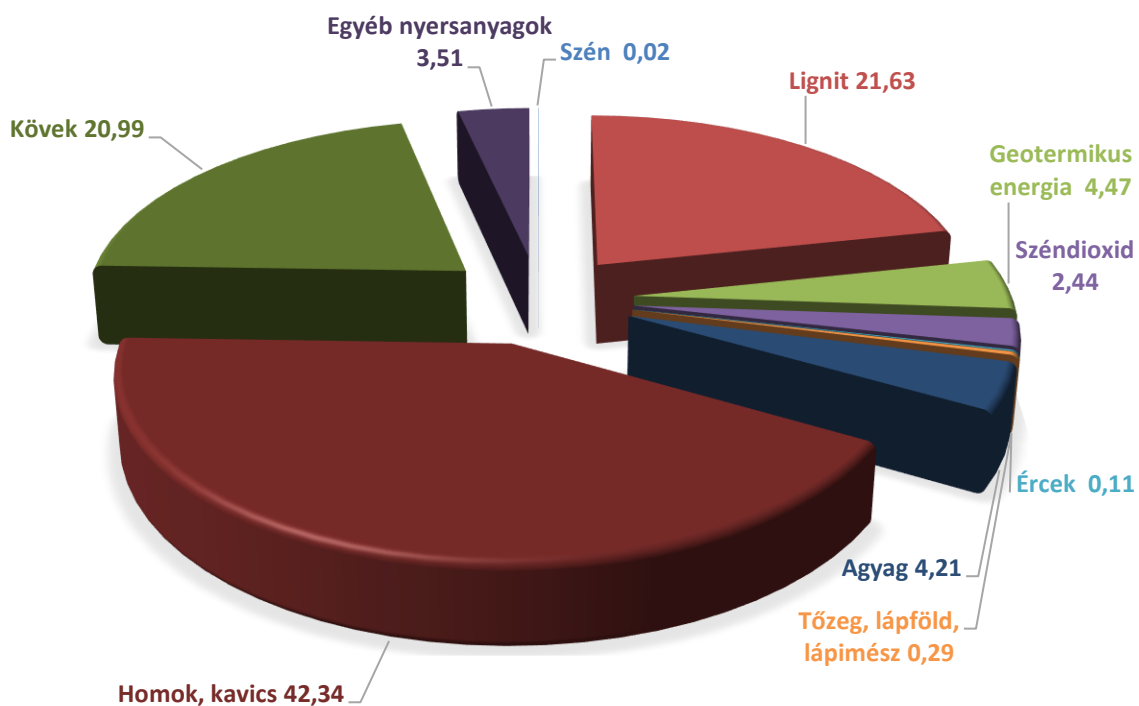
2. sz. táblázat

2018. évre bevallott bányajáradék negyedévenkénti alakulása

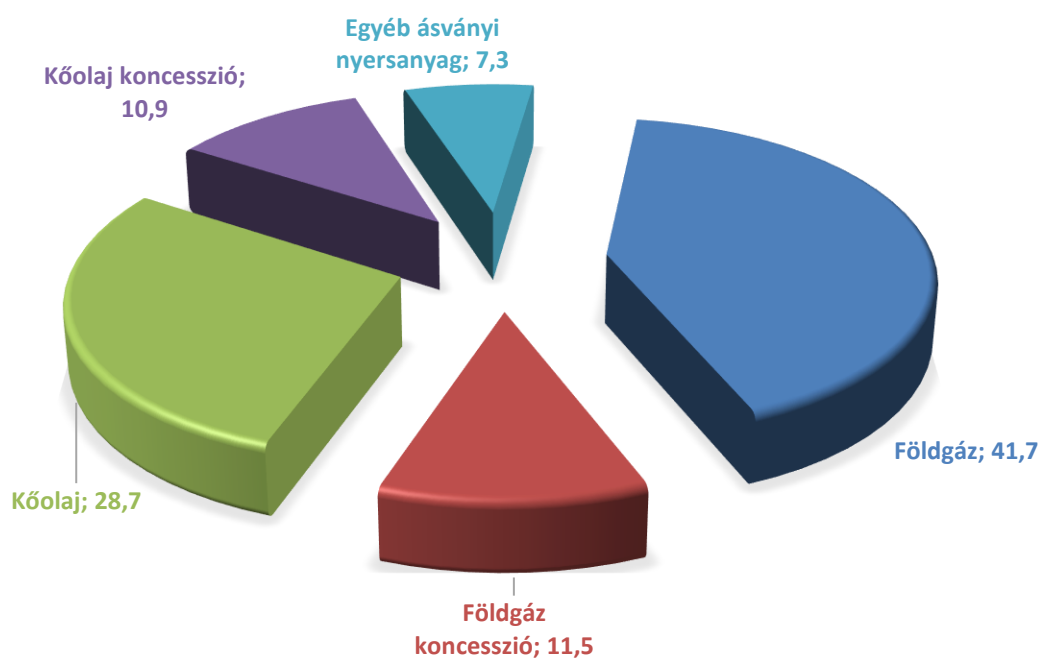
2. ábra

2018. évi kötelezettség megoszlása nyersanyagoként (szénhidrogén nélkül, %)

3. ábra

2018. évi kötelezettség megoszlása nyersanyagoként (%)

4. ábra

II. A 2018. év után keletkezett térítési díj és kiesett bányajáradék pótlására megállapított díj

II.1. Térítési díj

A Bt. 26/A. § (4) bekezdése alapján a bányavállalkozó a bányatelek megállapításától számított 5 éven belül köteles a kitermelést megkezdeni. A kitermelés megkezdésének határideje legfeljebb egy alkalommal, legfeljebb 5 évvel térítési díj fizetés ellenében meghosszabbítható.

A 2018. év után fizetendő térítés díj és annak teljesítése ásványi nyersanyag fajtánként az 3. számú táblázatban található.

			Eft
Megnevezés	Fizetendő díj	Fizetett díj	Egyenleg*
1.	2.	3.	4.=3-2.
Homok és kavics	6 287	5 294	-993
Kövek	417	417	0
Kőolaj	56 019	56 019	0
Földgáz	58 211	58 211	0
Összesen	120 934	119 941	-993

3. sz. táblázat

*A nem fizetők esetében a bányafelügyelet kezdeményezi a bányászati jog törlését.

II.2. Kiesett bányajáradék pótlására megállapított díj

A Bt. 30. § (2) alapján a bányafelügyelet a szüneteltetésre készült műszaki üzemi tervet jóváhagyó határozatban a kiesett bányajáradék pótlására díjfizetési kötelezettséget állapít meg.

A 2018. év után fizetendő díj és annak teljesítése ásványi nyersanyag fajtánként az 4. számú táblázatban található.

			Eft
Megnevezés	Fizetendő díj	Fizetett díj	Egyenleg*
1.	2.	3.	4.=3-2.
Tőzeg, lápföld, lápimész	41	41	0
Agyag	3 497	3 278	-219
Szenek, lignit	24	24	0
Homok és kavics	5 122	4 305	-817
Kövek	437	438	1
Kőolaj	58	58	0
Egyéb	15	15	0
Összesen	9 193	8 159	-1 035

4. sz. táblázat

*A nem fizetők esetében a bányafelügyelet eljárást kezdeményezett a tartozás kiegyenlítésének érdekében.

III. A „Bányajáradék befizetés” bevételi számla 2018. évi alakulása

A Magyar Államkincstárnál vezetett bányajáradék befizetés elnevezésű bevételi számlára négy típusú befizetést kell teljesíteni. A befizetések típusai:

- bányajáradék,
- térítési díj,
- kiesett bányajáradék pótlására megállapított díj,
- jogosulatlanul kitermelt ásványi nyersanyag értéke.

III.1. Bányajáradék befizetés

A "Bányajáradék befizetés" bevételi számlára 2018. évben 43,7 milliárd Ft került befizetésre. Ez az összeg 14,9 milliárd forinttal haladja meg a 2017. évi teljesítést.

A befizetett bányajáradék összegének változását döntően az alábbi tényezők befolyásolták

- **Csökkenést előidéző főbb tényezők:**

a) szénhidrogén esetében a 2008. január 1. előtt termelésbe állított mezőkből nem növelt hatékonyságú eljárással kitermelt kőolaj mennyisége 3,2 %-kal csökkent. A kitermelés változásának hatására a bányajáradék összege 0,4 milliárd Ft-tal csökkent;

b) az 1998. január 1. előtt termelésbe állított szénhidrogén mezőkből kitermelt földgáz GJ-ban kifejezett mennyisége 8 %-kal, az 1998. január 1. után termelésbe állított szénhidrogén mezőkből kitermelt földgáz GJ-ban kifejezett mennyisége 1,5 %-kal csökkent. A földgáz kitermelés visszaesésének hatására 1 milliárd Ft-tal csökkent a földgáz bányajáradék összege;

c) a korábbi évekkel ellentétben a kitermelt geotermikus energiahordozó térfogata 2018-ban kis mértékben csökkent. A termelésváltozás - 2%, ez a változás 3 millió Ft-tal csökkentette a bányajáradék összegét.

- **Növekedést előidéző főbb tényezők:**

a) a Brent olajár 2018. évi pozitív változásának köszönhetően a kőolaj fajlagos értéke 32 %-kal, a földgáz fajlagos értéke 31 %-kal nőtt 2017. évhez viszonyítva, aminek hatására a bányajáradék értéke összességében 9 milliárd Ft-tal növekedett;

b) a Bt. 20. § (3) bekezdés ba) pontjában szereplő képlet „P” tényezőjének értéke 2018. évre pozitív irányban változott. A változás hatására az érintett szénhidrogén kategóriában a bányajáradék mértéke a 2017. évi 12 %-ról 2018. évre 16 %-ra növekedett. A bányajáradék mérték változása a bányajáradék 2018. évi összegében 0,8 milliárd Ft növekedést eredményezett;

c) szénhidrogének esetében tovább folytatódott a koncessziós területek termelésbe állításával 2016. végén indult növekvő tendencia. Nagyrészt ennek köszönhetően a 2008. január 1. után termelésbe állított kőolaj mezőknél több mint 2,5-szeresére nőtt a termelt mennyiség, földgáz mezőknél pedig 43 %-os a többlet, ami - a további földgáz kategóriák növekedését is figyelembe véve - összességében 6,2 milliárd Ft-tal növelte a bányajáradék bevételeket;

d) a szilárd ásványi nyersanyagot termelő bányavállalkozók 2018. évben 11 %-kal növelték a termelésüket 2017-hez képest, ez 0,3 milliárd Ft többletet eredményezett a bányajáradék összegében.

A 2018. évben befizetett bányajáradékot ásványi nyersanyag szerinti bontásban az 5. számú táblázat tartalmazza.

			Eft
Megnevezés	2018. évet megelőző évek után befizetett*	2018. év után befizetett**	Összes befizetés
1.	2.	3.	4.=2.+3.
Földgáz	1 664 108	21 590 601	23 254 709
ebből koncesszió	254 391	4 260 022	4 514 413
Kőolaj	1 102 339	15 991 813	17 094 152
ebből koncesszió	189 423	4 350 423	4 539 846
Szén	70	756	826
Lignit	208 578	499 176	707 754
Geotermikus energia	50 895	91 605	142 501
Széndioxid	5 271	72 277	77 548
Ércek	1 580	4 225	5 805
Tőzeg, lápföld, lápimész	6 986	6 916	13 902
Agyag	42 188	122 026	164 214
Homok, kavics	367 802	1 036 521	1 404 323
Kövek	172 696	395 577	568 273
Egyéb nyersanyagok	28 633	108 092	136 725
Összesen	3 651 146	39 919 585	43 570 732

5. sz. táblázat

* A 2018. évet megelőző években kitermelt ásványi nyersanyag és kinyert geotermikus energia után 2018. évben befizetett bányajáradék.

** A 2018. évben kitermelt ásványi nyersanyag és kinyert geotermikus energia után 2018. évben befizetett bányajáradék.

III.2. Térítési díj fizetése

A 2018. évben fizetett térítési díj ásványi nyersanyag szerinti bontásban a 6. számú táblázatban található.

			Eft
Megnevezés	2018. évet megelőző évek után járó*	2018. év után**	Összesen
1.	2.	3.	4.=3.+2.
Homok és kavics	4 529	1 423	5 952
Kövek	18	0	18
Kőolaj	53 127	4 828	57 955
Földgáz	51 561	4 262	55 823
Összesen	109 235	10 513	119 748

6. sz. táblázat

* A 2018. évet megelőző években keletkezett kötelezettség után 2018. évben fizetett térítési díj.

** A 2018. évben keletkezett kötelezettség után 2018. évben fizetett térítési díj.

III.3. Kiesett bányajáradék pótlására fizetett díj

A 2018. évben a kiesett bányajáradék pótlására fizetett díj ásványi nyersanyag szerinti bontásban a 7. számú táblázatban található.

			Eft
Megnevezés	2018. évet megelőző évek után járó*	2018. év után**	Összesen
1.	2.	3.	4.=3.+2.
Tőzeg, lápföld, lápimész	19	22	41
Bauxit	2	18	20
Agyag	961	2 680	3 641
Homok és kavics	1 197	3 477	4 674
Kövek	159	285	444
Kőolaj	498	0	498
Földgáz	550	58	608
Egyéb	294	11	305
Összesen	3 680	6 551	10 231

7. sz. táblázat

* A 2018. évet megelőző években keletkezett kötelezettség után 2018. évben kiesett bányajáradék pótlására fizetett díj.

** A 2018. évben keletkezett kötelezettség után 2018. évben kiesett bányajáradék pótlására fizetett díj.

III.4. Jogosulatlanul kitermelt ásványi nyersanyag értékének megfizetése

A Bt. 41. § (1) bekezdése alapján a bányafelügyelet kötelezi a jogosulatlan bányászati tevékenységet folytató jogi vagy természetes személyt a jogosulatlanul kitermelt ásványi nyersanyag értékének megfizetésére. A befizetések ásványi nyersanyag szerinti bontásban a 8. számú táblázatban találhatóak.

			Eft
Megnevezés	2018. évet megelőző évek után befizetett*	2018. év után befizetett**	Összesen
1.	2.	3.	4.=3.+2.
Kövek	103	4 104	4 207
Homok, kavics	2 199	92	2 291
Egyéb	262	1 449	1 711
Összesen	2 564	5 645	8 209

8. sz. táblázat

* A 2018. évet megelőző években jogosulatlanul kitermelt ásványi nyersanyag érték 2018. évben történt befizetése.

** A 2018. évben jogosulatlanul kitermelt ásványi nyersanyag érték 2018. évben történt befizetése.

IV. Bányajáradékkal kapcsolatos adatok időbeli alakulása

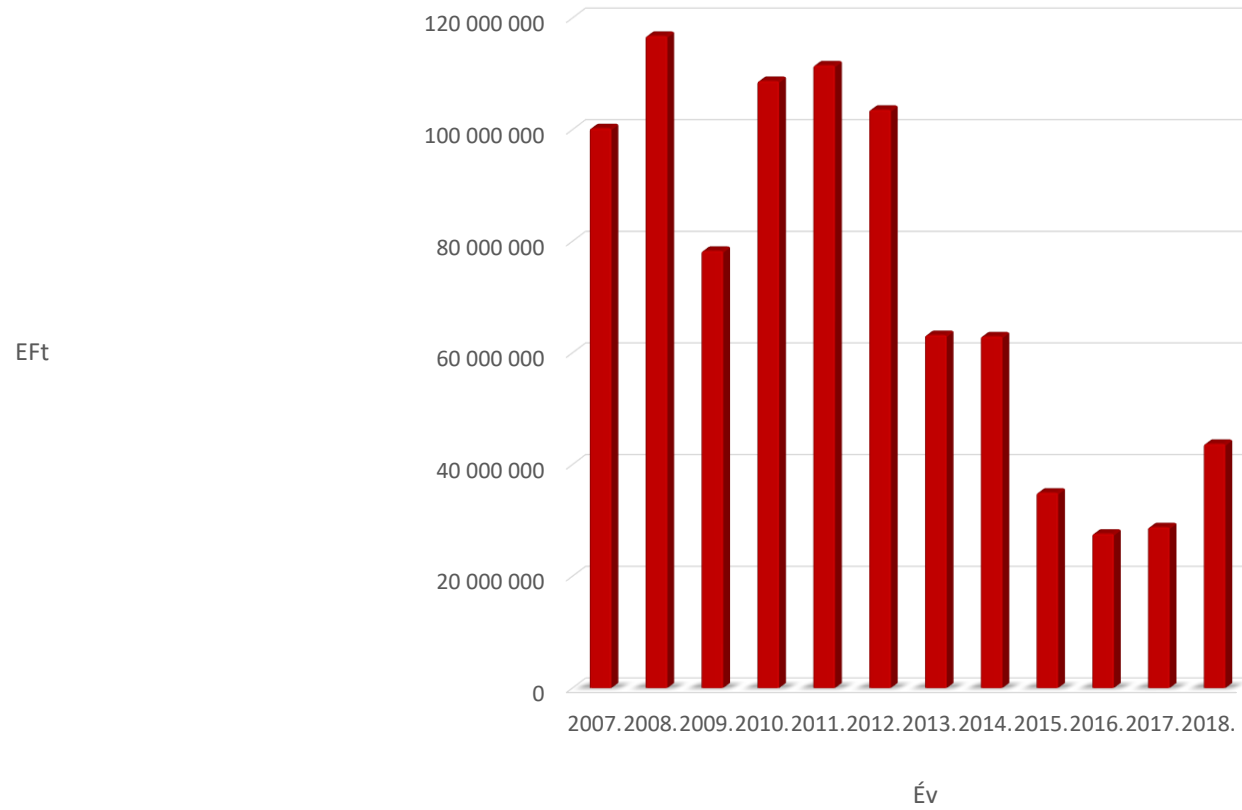
A „Bányajáradék befizetési” bevételi számlára 2007-től az évenként befizetett összeg és az és az összeg alakulását befolyásoló tényezők a 9. sz. táblázatban és az 5. ábrán kerültek összefoglalásra. A 10. sz. táblázat rövidebb távra - 2015-2018. évek – vonatkozóan, ásványi nyersanyag kategóriákra bontva mutatja be a bevallott nyersanyag mennyiséget és bányajáradékot, illetve a bevallások alapján az adott évre befizetett bányajáradékot. A 11. sz. táblázat a 2006-2018. közötti időszakban bevallott építőipari nyersanyagok mennyiségét tartalmazza.

A szénhidrogének bányajáradék összegét alapvetően befolyásoló földgáz és kőolaj fajlagos értékek változását a 6. ábra mutatja be.

Megnevezés	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014	2015.	2016.	2017.	2018.
Bányajáradék számlára befizetés MFt	100 264,5	116 804,5	78 284,0	108 878,1	111 522,1	103 561,3	63 195,9	62 962,8	34 974,9	27 636,8	28 795,3	43 707,2
Energiaár kompenzáció MFt	69 622,6	78 427,6	51 884,20	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Engedélyezett jár. csökkentés MFt	2,3	26,2	0,05	0,6	43,7	40,6	11,9	-	-	-	-	-
Csökkentésben részesülők száma	2	2	2	1	2	2	2	-	-	-	-	-
Bevallásra kötelezettek száma	868	879	880	873	862	868	873	884	813	859	785	798
Kitermelőhelyek száma (szénhidrogén nélkül)	1 507	1 564	1 439	1 412	1 372	1 346	1 316	1 246	1 213	1 180	1 060	982

9. sz. táblázat

Bányajáradék számlára történt összes befizetés

5. ábra

A 2014-2018. években bevallott nyersanyagmennyiség, bányajáradék és a bevallások alapján teljesített befizetés.

Nyersanyag	2015.			2016.			2017.			2018.		
	Bevallott mennyiség (m ³)	Éves kitermelés után bevallott bányajáradék (Eft)	Éves kitermelés után befizetett bányajáradék (Eft)*	Bevallott mennyiség (m ³)	Éves kitermelés után bevallott bányajáradék (Eft)	Éves kitermelés után befizetett bányajáradék (Eft)*	Bevallott mennyiség (m ³)	Éves kitermelés után bevallott bányajáradék (Eft)	Éves kitermelés után befizetett bányajáradék (Eft)*	Bevallott mennyiség (m ³)	Éves kitermelés után bevallott bányajáradék (Eft)	Éves kitermelés után befizetett bányajáradék (Eft)*
Szén	21 832	1 463	1 463	6 721	330	330	3 271	372	372	2 268	525	525
Lignit	7 449 875	809 888	809 888	7 424 831	803 579	802 730	6 460 692	700 173	699 868	6 349 736	687 417	687 417
Érc	3 471	3 910	3 910	14 092	11 713	11 713	549	2 177	2 177	1 767	3 388	3 388
Tőzeg-lápföld-lápmész	302 308	21 747	21 053	218 362	15 468	15 319	273 612	19 702	19 664	141 448	9 277	9 269
Agyag	1 905 606	133 931	131 949	1 415 783	95 878	85 984	1 567 760	109 297	105 863	2 232 069	133 791	133 752
Homok és kavics	17 684 748	974 645	913 383	15 517 454	838 821	794 711	21 769 624	1 142 850	1 129 845	25 017 802	1 345 651	1 345 423
Kövek	7 168 832	645 276	641 623	7 042 315	561 604	554 345	6 861 467	543 307	527 493	8 480 743	666 941	656 094
Egyéb	2 674 704	59 579	47 545	593 922	37 379	33 033	2 848 599	126 939	119 131	2 299 213	111 469	111 419
Kőolaj (t)	633 072	8 582 030	8 582 030	722 375	8 039 827	8 039 827	705 274	10 279 458	10 279 458	818 151	17 305 679	17 305 679
ebből koncesszió (t)	0	0	0	86	1 872	1 872	43 290	884 872	884 872	176 060	4 779 020	4 779 020
Földgáz (Em ³)	1 887 094	21 257 032	21 257 032	1 973 654	17 317 859	17 317 859	1 977 803	15 473 476	15 473 476	2 073 700	23 232 574	23 232 574
ebből koncesszió (Em ³)	68	490	490	715	9 671	9 671	49 925	846 681	846 681	218 100	5 020 290	5 020 290
CO ₂ (Em ³)	144 044	67 639	67 639	148 142	69 568	69 568	151 513	71 226	71 226	164 615	77 469	77 469
Geotermikus energia	24 490 894	98 708	98 448	29 786 643	128 756	128 428	32 315 461	141 004	137 598	33 154 467	141 919	140 746
Összesen		32 655 848	32 576 453		27 920 782	27 865 390		28 609 981	28 566 171		43 716 100	43 703 755

10. sz. táblázat

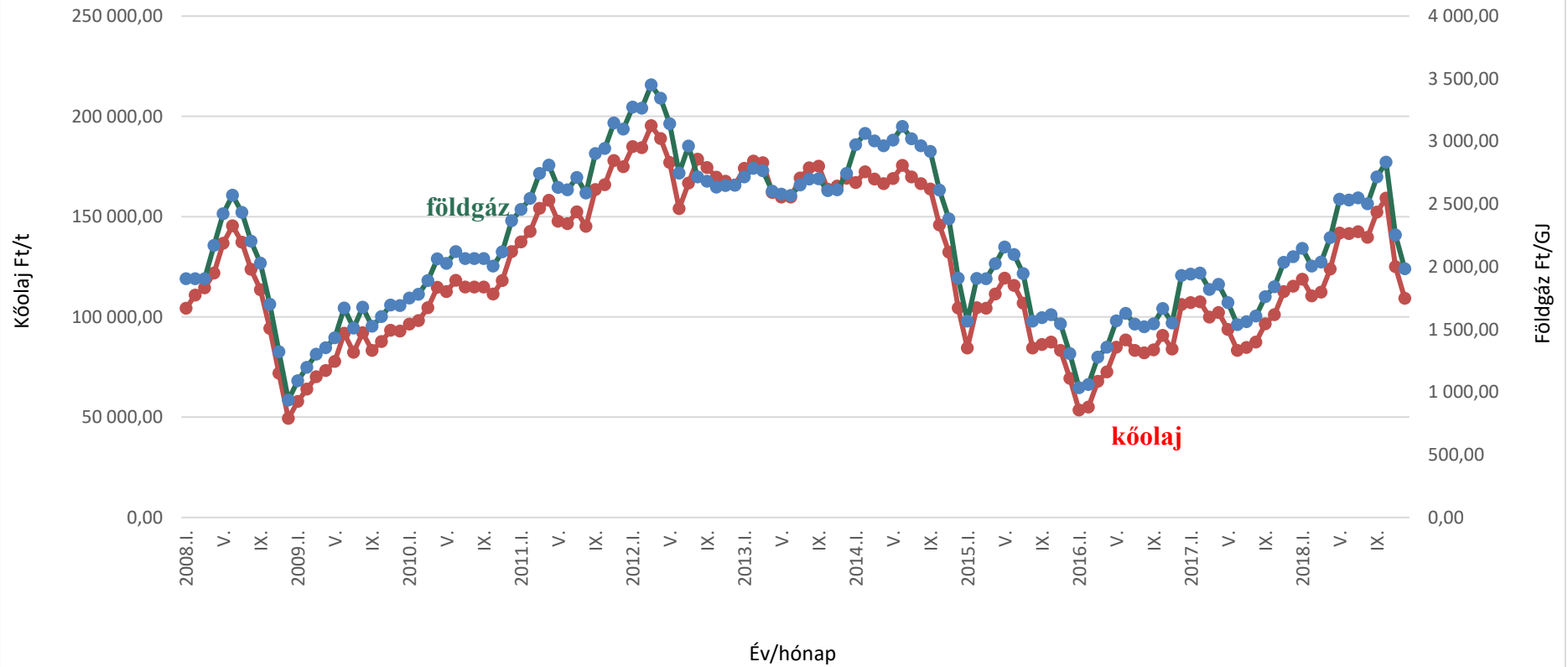
*A nem fizetők esetében a bányafelügyelet eljárást kezdeményezett a tartozás kiegyenlítésének érdekében.

Építőipari nyersanyagok termelése 2006-2018.

Nyersanyag (m ³)	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
Homok	7 031 293	3 469 257	5 766 641	6 822 736	4 397 487	3 714 238	3 527 429	3 979 534	4 897 472	3 321 114	2 763 224	7 648 124	7 957 613
Kavics	20 159 500	16 453 257	16 105 278	12 943 794	10 419 182	9 773 812	8 733 884	10 697 290	17 175 731	14 363 634	12 754 230	14 121 500	17 060 189
Agyag	3 156 767	2 959 453	3 671 578	1 459 551	864 450	1 227 048	915 132	862 414	2 002 836	1 905 606	1 415 783	1 567 760	2 232 069
Kövek	10 146 104	8 030 037	8 977 411	8 456 414	6 659 218	5 588 494	5 175 147	5 419 371	6 776 267	7 168 832	7 042 315	6 861 467	8 480 743

11. sz. táblázat

Földgáz és kőolaj fajlagos értékének alakulása

6. ábra

V. Bányajáradékkal kapcsolatos követelésállomány alakulása

Az államháztartás számviteléről szóló 4/2013. Korm. rendelet 2. melléklet 10. sorának megfelelően az MBFSZ, a Magyar Államkincstár beszámolási és könyvvezetési körébe tartozó központi kezelésű előirányzatokkal kapcsolatos nyilvántartási feladatokat ellátó szervként, nyilvántartja a bányajáradék beszedésével összefüggő követelések állományát. A követelés állomány 2018. december 31-én összesen 80 807 300 Ft, mely a 12. számú táblázatnak megfelelően oszlik meg.

	Eft
Követelésállomány 2018. december 31.	
90 nap alatt határidőn túli	8 288
90 nap felett határidőn túli	6 320
90 nap felett határidőn túli végrehajtásra átadott	51 716
Bizonytalan követelések állománya	14 483
Összesen	80 807
Leírt tartozás	61 440

12. sz. táblázat